

Zase VÁLKA

sili, že ve válkách hynou především nevinní? Znovu a znovu. Uděláme předsevzetí: „Už nikdy ne! Nesmíme víc!“ No, a překulí se nějaký čas nebo se podíváme do jiné části světa a zase nová válka. Jako by to už provždy nestačilo! Na druhou stranu „to chápu“. Prostě opět selhala schopnost a ochota se domluvit.

Nějak nerozumím tomu výrazu „to chápu“. Můžeš to vysvětlit?

Vyjádřením „chápu“ nechci zlehčit zlo války a říct jednoduše, že „to prostě jinak nejde“. Uchovávám si stále naději, že může být a snad bude válek méně a méně, až jednoho dne... nebudou! Je to ale naděje a touha zakotvená v Bohu, tak jak nám ho zjevil sám vtělený Bůh a zároveň člověk Ježíš!

To ale říkám s velikou pokorou. S pohledem do dějin totiž vidíme, že i pod znamením kříže začínaly války. I křesťané šli x-krát do bojů a válek pro věc, kterou vnímali jako správnou a spravedlivou, že je třeba něco či někoho bránit nebo osvobodit! Často se ale odhodlání spravedlivě bránit zvrhlo ve mstu, odplatu a chamtivost!

Máš nějakou naději, že se to jednoho dne zlepší?

Když se podíváme hlouběji do doby Starého zákona, tedy před Krista, co tam bylo bojů a válek...! A vnímaných i jako něco, co Bůh chtěl pro dobro vyvoleného národa Izraele. Ale dnes stále více tušíme, že právě Ježíš, Bůh, který na sebe vzal lidství, abychom mu více rozuměli, je tím, kdo jasně říká a svým příkladem sděluje: Láska... i k nepříteli! To neznamená neohradit se proti útoku. Sama církev nás učí: „Zákaz zabít člověka neruší právo zneškodnit nespravedlivého útočníka“ (viz katechismus 2321). Ale stále s touhou se dohodnout, neoplácet, netoužit po pomstě. To je nesmírně důležité! S tím souvisí i to, co nám dnes, dva tisíce let po Kristu, říká církev pod vedením Ducha svatého.

V křesťanském učení existuje tzv. oprávněná obrana vojenskou mocí. Někdy se, podle mne nepřesně, označuje jako „spravedlivá válka“. A má velmi přísná kritéria (KKC 2309). V těchto případech je možné se, podle učení církve, oprávněně vojensky bránit.

1/ Škoda způsobená útočníkem nějaké skupině či skupinám musí být trvalá a těžká.

2/ Všechny jiné prostředky, jak válce zabránit, se ukázaly jako neproveditelné a neúčinné.

3/ Jsou odůvodněné vyhlídky na úspěch.

4/ Použití zbraní by nemělo vyvolat mnohem těžší zlo a zmatky než zlo, které je třeba odstranit.

To je pěkný, ale myslíš, že to někdy budou válčící strany respektovat?

Je to tak. Jak ukazují dějiny, udržet jakoukoli válku, třeba i ve jménu dobra a obrany něčeho cenného, pod takovou kontrolou, aby se nezvrhla, snad ani nikdy pořádně nejde. Toto byla i součást mé služby v armádě, o kterou mě požádal můj biskup, když jsem byl jako vojenský kaplan dvakrát v Iráku. Byl jsem tam nejprve v roce 2003 s polní nemoc-

nicí a o rok později s jednotkou vojenské policie. A tady by se dalo moc povídat...

Povídej, jaké to je být na vlastní kůži ve válce?

Tak jen stručně a zjednodušeně, a tedy i trochu nepřesně.

„Dotkl“ jsem se toho, co je to válka – nebezpečí, nejistota, blízkost smrti, mnoho nespravedlností! A také jsem „nahlédl“, že věci nikdy nejsou černobílé. Když se jde do války i ve jménu odstranění něčeho zlého (to byl případ Iráku v roce 2003), možná se to zlo podaří odstranit, ale vybuchají jiná zla! Osobně jsem se tehdy v Iráku setkal s velikou radostí především křesťanů, že jsou konečně svobodní, že totalita Saddáma Husajna skončila. A vidět tehdy osobně radost místního biskupa v Basře, že jsou osvobozeni od Saddámovy totality, bylo

zneškodnit nespravedlivého útočníka“. Vidíme ale také, jak těžké je „najít“ konec války. A stále hynou nevinní, a tím myslím i vojáky

nezškodit nespravedlivého útočníka“. Vidíme ale také, jak těžké je „najít“ konec války. A stále hynou nevinní, a tím myslím i vojáky

A co válka na Ukrajině?

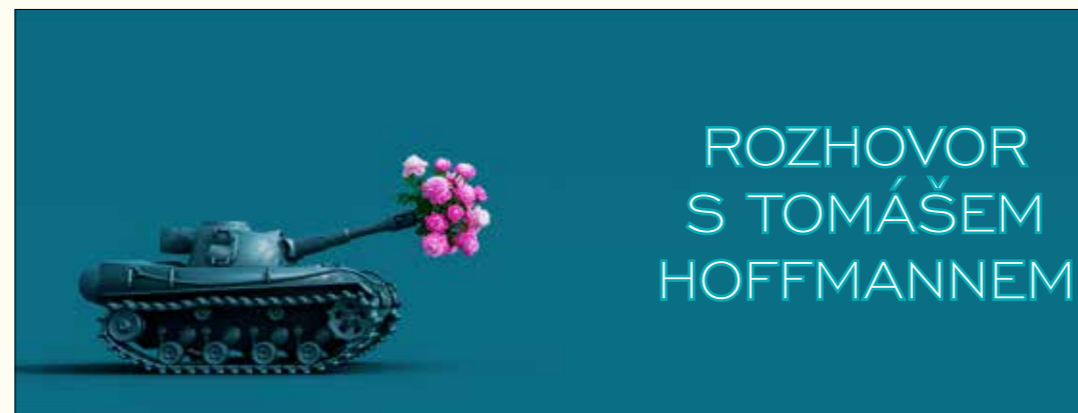
Dnes více než jindy jsme v zajetí mnoha zpráv. A které z nich jsou ty cílené fake news? Jak to poznám? Nicméně z kontextu delší

doby si myslím, že zlo – agrese Ruska – je jasné. Vojensky napadnout suverénní stát, kde ani není totalita, a říkat tomu mírová operace, je veliké zlo a lež!!

V případě Ukrajiny je obrana země naprosto oprávněná. Která matka a otec by nebránili napadenou rodinu!? Už jsme zmiňovali, že „zákaz zabít člověka neruší právo

zneškodnit nespravedlivého útočníka“. Vidíme ale také, jak těžké je „najít“ konec války. A stále hynou nevinní, a tím myslím i vojáky

ROZHOVOR S TOMÁŠEM HOFFMANNEM

pro mne moc důležité. Čas ale ukázal, že nebezpečí a zabití – teď ve jménu jiných „totalit“ a moci – nikdy nemizí!

Tímto nechci mlžít kolem války a ospravedlnitelné vojenské obrany. Ale po pravdě trochu mlhavé to vždy bude. Stanovit totiž dopředu, zda byly naplněny ony zmiňované čtyři podmínky spravedlivé obrany a dát pověk válce je náročné a zodpovědné rozhodnutí. Pamatuji si, že před obsazením Iráku ještě v roce 2003 tehdejší svatý papež Jan Pavel II. stále vyzýval, aby se krize v Iráku neřešila vojensky. No, ale ona se vojensky řešila... Chyba? Nevím. Prostě se to stalo, ale podle mě za tím bylo poctivé hledání. Ale jak se ukázalo později, osvobození Iráku od totality nebylo až tak nezištné... Ach, ta člověčina! I to je život. Je ale dobré si ze všeho brát poučení.

My Češi a Slováci jsme v roce 1989 dostali veliký dar, že doba komunistické totality (1948–1989) se změnila „sametovou“ revolucí beze zbraní. Není snad lepší diplomacie než pozdější příklad Iráku? Nepochybuji, že to byl dar od Boha, i když byl

Dlouhé období míru v Evropě bylo brutálně narušeno útokem na Ukrajinu. Hrůzy války obsadily hlavní stránky novin a první minuty televizního zpravodajství. Na téma, které lidstvo doprovází již od Ábela a Kaina, jsme se zeptali otce Tomáše Hoffmanna, bývalého vojenského kaplana a v současné době ředitele centra mládeže Vesmír.

Milý Tomáši, proč je v Evropě zase válka? Nebylo už válek dost?

Já nevím, nechápu to. Vždyť přece lidé nejrůznějších etnik, národů, celých států, mocností, ale i menších skupin, mají s válkou zkušenost! Kolikrát jsme jako lidstvo zaku-

nost přímo rozhodovat, zda válka bude, nebo ne. Ale můžeme přímo ovlivňovat to, jakým způsobem budeme řešit napětí doma, ve škole, na pracovišti. Jak budeme řešit krize ve vztazích. Válce? Anebo vyjednávaním a pokojným hledáním? Každá hádka je druh války, kde se zatím nezabíjí! To není příliš velké přehánění. Víme, jak se v dějinách rozhádaly rody, národy a byla z toho válka. Protože když se skupiny opačných postojů (rodiny, národy, státy) nedomluví a hádka přeroste v konflikt, tak je tu válka, prohra pro všechny.

A jak tedy konkrétně můžeme bojovat proti válce my, ministranti?

Tím, že dokážeme využít každou situaci, kdy máme různé názory a postoje k tomu, abychom se učili domluvat. Hledat společná řešení. Učit se žít spolu i s různými postoji. Učit se vlastně diplomacii. To neznamená neříci jasně, že s něčím nemohu souhlasit, to neznamená neodsoudit nějaké zlo, nedělat nic proti tomu, aby se nešířilo. Naopak. Odsoudit zlo a hledat stále nové možnosti, učit se věci správně pojmenovávat. Pomáhat hledat správná řešení, „neválečně“ je prosazovat a konat dobro.

Budeme se to učit celý život. Máme totiž zásadní problém... a tedy i výzvu. Všichni jsme vlivem následků dědičného hříchu i svých hříchů oslabeni všeobecná harmonie a schopnost milovat bližního jako sebe. Prostě to nejde samo, je to boj sám se sebou a se svým já. Ježíš v první řadě, a svatí též, jsou náš vzor. ON nasadil „vlastní kůži“. To je jeho způsob, jak se postavit na stranu pravdy. Nikoliv ofenzíva jako ozbrojený útok proti druhému,

ale ofenzíva jako nabídka sebe sama. Ochota obětovat sebe sama, aby se našlo řešení pokoje. Pravý mír není o rovnosti sil, ale je to „důsledek lásky a spravedlnosti“ (katechismus 2304).

A navíc nás učí Ježíš, který je nazýván knížetem pokoje. A On nám dal jediné příkázání: „Milujte se navzájem, jako jsem já miloval vás!“ Máme návod i příklad samotného Boha.

Děkujeme za povzbuzení a přejeme vše dobré.

Žehnám vám
a přeji nám všem, ať se nám to daří.

